

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Biedrība „Bauskas rajona lauku partnerība”

izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanas 1.kārtu

Biedrība „Bauskas rajona lauku partnerība” izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanas 1.kārtu Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020.gadam apakšpasākuma 19.2. “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju” aktivitātēs “Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un “Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas”.

Termiņš, kad tiks uzsākta projektu iesnieguma pieņemšana	Projektu iesniegumu pieņemšana notiks no 2016.gada 6.maija līdz 2016.gada 6.jūnijam.
Sludinājuma kopsumma	1. kārtā pieejamais publiskais finansējums ir 987 540,00 EUR 1.1.Rīcība - 287 540,00 EUR 1.2.Rīcība - 200 000,00 EUR 2.1.Rīcība - 250 000, 00 EUR 2.2.Rīcība - 250 000, 00 EUR
Projektu īstenošanas termiņš	1. Ja tiek veikta būvniecība, teritorijas labiekārtošana – divi gadi no Lauku atbalsta dienesta lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu. 2. Ja projektu īsteno aktivitātē “Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas” un projektā paredzēta attiecināmo izmaksu pozīcija “Ar projektu saistītā personāla atalgojuma un darbības nodrošināšana” izmaksas, kas nepārsniedz 15% no projekta kopējās attiecināmo izmaksu summas – divi gadi no Lauku atbalsta dienesta lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu. 3. Pārējiem projektiem projektu īstenošanas termiņš ir viens gads no Lauku atbalsta dienesta lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

Projektu iesniegumi jāiesniedz biedrības „Bauskas rajona lauku partnerība” birojā Bauskā, Uzvaras ielā 1, 4.stāvā papīra dokumenta formā vai elektroniska dokumenta formā Elektronisko dokumentu likumā noteiktajā kārtībā nosūtot uz Lauku atbalsta dienesta elektronisko pastu lad@lad.gov.lv vai iesniedzot Lauku atbalsta dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēmā.

Ar Vietējās attīstības stratēģiju, rīcībām, mērķiem, plānotajām darbībām, projektu vērtēšanas kritērijiem un minimālo punktu skaitu pozitīva atzinuma saņemšanai var iepazīties Bauskā, Uzvaras ielā 1, 4.stāvā, Lauku atbalsta dienesta mājas lapā www.lad.gov.lv un biedrības mājas lapā www.bauskaspartneriba.lv.

Kontaktinformācija:

Ieva Lauva, tel. 20095189, e-pasts lauva.ieva@inbox.lv vai
Jolanta Lauva, tel.29781969, e-pasts jolanta.lauva@inbox.lv.

Izsludinātās rīcības

Rīcība	Mērķis: Veicināt uzņēmējdarbības un pakalpojumu attīstību 1.1.Rīcība: Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai un ražošanai”
Apbalsta apmērs	287 540,00 EUR
Atbilstošā MK Noteikumu Nr.590 5.punktā minētā darbība	Atbalstu sniedz šādām darbībām (projektā var ietvert un īstenot vairākas darbības): <ul style="list-style-type: none"> - jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšanai, to realizēšanai tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai; - lauksaimniecības produktu pārstrādei, to realizēšanai tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai; - tādas vides radīšanai vai labiekārtošanai, kurā tiek realizēta vietējā produkcija, un jaunu realizācijas veidu ieviešanai; - darbinieku produktivitātes kāpināšanai.
Rīcības apraksts	<p>Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt jaunas uzņēmējdarbības veidošanu un esošās attīstību ražošanas nozarē, pakalpojumu vietējiem iedzīvotājiem izveidē un attīstīšanā, paredzot ieguldījumus gan būvniecībā, gan aprīkojumā un personāla kvalifikācijas paaugstināšanā atbilstoši noteikumiem “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku attīstībai apakšpasākumā “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju””.</p> <p>Šīs rīcības ietvaros paredzēts veicināt arī mājražošanas nozares attīstību un sadarbību, tai skaitā veidojot kopīgas tirdzniecības vietas un citus risinājumus realizācijas apjoma paaugstināšanai. Rīcības ietvaros papildus punktus dod projektiem, kurus īsteno sociālās atstumtības riskam pakļautie vai tos iesaista.</p> <p>Projekti tiek īstenoti vietējās rīcības grupas darbības teritorijā. Gadījumā, ja projekts ietver atbalstu tādas vides radīšanai vai labiekārtošanai, kurā tiek realizēta vietējā produkcija, un tiešie labuma guvēji ir lauksaimniecības produkcijas ražotāji, lauksaimniecības produktu pārstrādātāji mājas apstākļos vai atbilstīgas lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības, tad šādus projektus var īstenot arī Latvijas pilsētās, kurās iedzīvotājus skaits ir lielāks par 15 000, (izņemot Rīgu).</p>

Projekta vērtēšanas kritēriji 1.1. rīcībai „Atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai un ražošanai”:

Nr. p.k.	Kritērijs	Maksimālais punktu skaits	Iegūtais punktu skaits	Atbilstošās projekta iesnieguma sadaļas
1.	Projekts ir izstrādāts atbilstoši vietējās attīstības stratēģijas mērķiem, projektā paredzētās darbības atbilst iesniegumā norādītajai rīcībai un aktivitātei. Izslēdzošais kritērijs: Projekti, kas neatbilst vietējās attīstības	Atbilst/ neatbilst		B.5., B.6.1. B.15.

	stratēģijas rīcības plānā iekļautajai attiecīgajai rīcībai, tālāk netiek vērtēti.			
2.	Radīto darbavietu skaits. Norāda darbavietu skaitu pēdējā noslēgtajā gadā pirms projekta iesniegšanas, izdalot atsevišķi pilna laika un daļēja laika darbavietas, kā arī plānoto radīto darbavietu skaitu pēc projekta īstenošanas atsevišķi pilna laika un daļēja laika darbavietas. Radīta darbavietā ir darbavietā ar darba līgumu vismaz uz gadu ar darbiniekam noteiktu normālo darba laiku vai pašnodarbinātas personas saimnieciskās darbības uzsākšana, vai vairākas darbavietas sezonas rakstura darbu veikšanai, kurās kopā nostrādāto stundu skaits kalendārā gada griezumā atbilst normālam darba laikam, un par to tiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Viens darbinieks - 1 punkts, 2 un vairāk darbinieki - 2 punkti.	2		B.4.
3.	Projekta apraksts un tā nepieciešamības pamatojums. Punkti summējas. Aktivitāšu apraksts, investīciju apraksts un nepieciešamības pamatojums – 1 punkts, Tirgus analīze, konkurentu novērtējums - 1 punkts. Preces vai pakalpojumu apraksts -1punkts.	3		B.6.1.
4.	Projekta finansēšanas apraksts. Finanšu līdzekļu avoti, projekta vadībai nepieciešamie resursi – 1 punkts.	1		B.6.3.
5.	Projekta īstenošanas vieta. Bauska - 0 punkti, lauku teritorija - 0,5 punkti.	0,5		B.7.
6.	Projekta kopējās un attiecināmās izmaksas. Punkti summējas. Projekta budžeta pārskatāmība un detalizācijas pakāpe (atbalsta pretendents iesniedz papildus dokumentu - detalizētu tāmi, D.1.sadaļa, 27.punkts, kurā atšifrēta katra izdevumu pozīcija) – 1 punkts. Izmaksu nepieciešamība un atbilstība plānotajām aktivitātēm, to samērojamība ar plānotajiem rezultātiem – 1 punkts.	2		B.9.
7.	Projekta informācijas un publicitātes pasākumi. Projektā norādītas plānotās aktivitātes projekta publicitātei un informācijas izplatīšanai (nodrošina publicitāti plašsaziņas līdzekļos vai tīmekļvietnē, kas veicina projekta atpazīstamību un informē par pieejamo pakalpojumu vai aktivitāti visā projektu uzraudzības periodā) – 0,5 punkti.	0,5		B.13.
8.	Ražošanas apjoms sākot ar pēdējo noslēgto gadu līdz gadam pēc projekta īstenošanas apliecina iespēju īstenot projektu un sasniegt projekta mērķi – 1 punkts.	1		C.1.
9.	Izmaksas sākot ar pēdējo noslēgto gadu līdz gadam pēc projekta īstenošanas apliecina iespēju īstenot projektu un sasniegt projekta mērķi – 1 punkts.	1		C.2.
10.	Projekta iesniegumā atbalsta pretendents apliecina savu ekonomisko dzīvotspēju. Ekonomiskās dzīvotspējas rādītājs ir pozitīva naudas plūsma projekta iesniegšanas gadā, visiem īstenošanas gadiem, gadam pēc projekta īstenošanas – 1 punkts.	1		C.3.
11.	Projekta iesniegumam ir pievienoti un atbilstoši noformēti nepieciešamie pavaddokumenti, atbilstoši normatīviem aktiem. Pievienoti daļa no dokumentiem – 1 punkts. Pievienoti visi dokumenti – 2 punkti.	2		D
12.	Projekta īstenošanās norāda vai ir no sociālās atstumtības riska grupas vai arī šādas personas tiek iesaistītas (t.sk. jaunieši un iedzīvotāji pirmspensijas vecumā), kā arī norāda vai nodrošina darbinieku apmācību uzņēmumā, nodrošinot darbam nepieciešamo specifisko prasmju (ja attiecināms) apgūšanu – 1 punkts.	1		B.6.1. B.15.
13.	Projekts tiek īstenots kā kopprojekts vai projektā skaidri aprakstīti ieguvumi un veidi uzņēmēju savstarpējai sadarbībai. Projekta īstenošanas shēma un sadarbība ar galvenajiem sadarbības partneriem. Norāda, kā tiks nodrošināta projekta īstenošanas vadība, finansiālais, tehniskais nodrošinājums un uzraudzība. Projekts tiek īstenots kā kopprojekts – 1 punkts.	1		B.6.1. B.15, A.2.

	Projektā skaidri aprakstīti ieguvumi un veidi uzņēmēju savstarpējai sadarbībai - 0,5 punkti.			
14.	Teritorijai inovatīvs produkts un/vai pakalpojums. Punkti summējas. Projekts paredz izveidot pilnīgi inovatīvu piedāvājumu, kāds netiek piedāvāts nekur partnerības teritorijā – 1 punkts. Projekts paredz efektīvāku esošo procesu (resursu) izmantošanu - daudzveidīgu produktu ražošanu, piemēram, divi produkti - 1 punkts. Projekta īstenošana ir virzīta uz vietējā produkta attīstību, izmantojot vietējos resursus, tādejādi veicinot teritorijas identitātes stiprināšanu – 1 punkts.	3		B.6.1., B.15.
15.	Projekta nozīmīgums vietējās attīstības stratēģijai, sagaidāmie rezultāti un ietekme. Atbalsta pretendents apraksta projekta sagaidāmos rezultātus, kā arī pretendenta un vietējās teritorijas ieguvumu projekta īstenošanas rezultātā - 1 punkts.	1		B.6.1., B.15.
16.	Projektā norādīta ilgtspēja – 1 punkts.	1		B.15.
	Kopējais punktu skaits	21		

Atbilstoši katram vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību attīstības stratēģijai, piešķir noteiktu punktu skaitu no 0 līdz 3, kur 0 =“neatbilst vai ļoti vāji”, maksimālais punktu skaits = “ļoti labi”. Minimālais punktu skaits, lai saņemtu pozitīvu atzinumu ir 10 punkti.

Specifiskais kritērijs:

Pie vienāda saņemto punktu skaita priekšroka tiks dota projektam, kas augstāk novērtēts pēc 2.kritērija. Ja arī šajā kritērijā vienāds punktu skaits, tad priekšroka tiks dota projektam, kas augstāk novērtēts pēc 14.kritērija, piešķirot augstāk novērtētajam projektam papildus 0,01 punktu.

Rīcība	Mērķis: Veicināt uzņēmējdarbības un pakalpojumu attīstību 1.2. Rīcība: „Tūrisma nozares attīstības un sadarbības veicināšana”
Apbalsta apmērs	200 000,00 EUR
Atbilstošā MK Noteikumu Nr.590 5.punktā minētā darbība	Atbalstu sniedz šādām darbībām (projektā var ietvert un īstenot vairākas darbības): - jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšanai, to realizēšanai tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai; - darbinieku produktivitātes kāpināšanai.
Rīcības apraksts	Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt jaunu un tūrisma nozarei nepieciešamu tūrisma produktu un pakalpojumu attīstību, paredzot ieguldījumus gan būvniecībā, gan aprīkojumā un personāla kvalifikācijas paaugstināšanā atbilstoši noteikumiem “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku attīstībai apakšpasākumā “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju””. Papildus punktus piešķir sociālās atstumtības riska grupu pārstāvju īstenotajiem projektiem vai tajos tie tiek iesaistīti, kā arī projektiem, kuru ietvaros tiek veicināta kultūrvēsturiskā mantojuma sociāli-ekonomiska izmantošana, kā arī radīti tūrisma nozares uzņēmumu kopīgi (sadarbības) piedāvājumi.

Projekta vērtēšanas kritēriji 1.2. rīcībai „Tūrisma nozares attīstības un sadarbības veicināšana”:

Nr. p.k.	Kritērijs	Maksimālais punktu skaits	Iegūtais punktu skaits	Atbilstošās projekta iesnieguma sadaļas
1.	Projekts ir izstrādāts atbilstoši vietējās attīstības stratēģijas mērķiem, projektā paredzētās darbības atbilst iesniegumā norādītajai rīcībai un aktivitātei. Izslēdzošais kritērijs: Projekti, kas neatbilst vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā iekļautajai attiecīgajai rīcībai, tālāk netiek vērtēti.	Atbilst/ neatbilst		B.5., B.6.1. B.15.
2.	Radīto darbavietu skaits. Norāda darbavietu skaitu pēdējā noslēgtajā gadā pirms projekta iesniegšanas, izdalot atsevišķi pilna laika un daļēja laika darbavietas, kā arī plānoto radīto darbavietu skaitu pēc projekta īstenošanas atsevišķi pilna laika un daļēja laika darbavietas. Radīta darbavieta ir darbavieta ar darba līgumu vismaz uz gadu ar darbiniekam noteiktu normālo darba laiku vai pašnodarbinātas personas saimnieciskās darbības uzsākšana, vai vairākas darbavietas sezonas rakstura darbu veikšanai, kurās kopā nostrādāto stundu skaits kalendārā gada griezumā atbilst normālam darba laikam, un par to tiek veiktas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Viens darbinieks - 1 punkts, 2 un vairāk darbinieki - 2 punkti.	2		B.4.
3.	Projekta apraksts un tā nepieciešamības pamatojums. Punkti summējas. Aktivitāšu apraksts, investīciju apraksts un nepieciešamības pamatojums – 1 punkts,	3		B.6.1.

	Tirgus analīze, konkurentu novērtējums - 1 punkts. Preces vai pakalpojumu apraksts - 1 punkts.			
4.	Projekta finansēšanas apraksts. Finanšu līdzekļu avoti, projekta vadībai nepieciešamie resursi – 1 punkts.	1		B.6.3.
5.	Projekta īstenošanas vieta. Bauska - 0 punkti, lauku teritorija - 0,5 punkti.	0,5		B.7.
6.	Projekta kopējās un attiecināmās izmaksas. Punkti summējas. Projekta budžeta pārskatāmība un detalizācijas pakāpe (atbalsta pretendents iesniedz papildus dokumentu - detalizētu tāmi, D.1.sadaļa, 27.punkts, kurā atšifrēta katra izdevumu pozīcija) – 1 punkts. Izmaksu nepieciešamība un atbilstība plānotajām aktivitātēm, to samērojamība ar plānotajiem rezultātiem – 1 punkts.	2		B.9.
7.	Projekta informācijas un publicitātes pasākumi. Projektā norādītas plānotās aktivitātes projekta publicitātei un informācijas izplatīšanai (nodrošina publicitāti plašsaziņas līdzekļos vai tīmekļvietnē, kas veicina projekta atpazīstamību un informē par pieejamo pakalpojumu vai aktivitāti visā projektu uzraudzības periodā) – 0,5 punkti.	0,5		B.13.
8.	Ražošanas apjoms sākot ar pēdējo noslēgto gadu līdz gadam pēc projekta īstenošanas apliecina iespēju īstenot projektu un sasniegt projekta mērķi – 1 punkts.	1		C.1.
9.	Izmaksas sākot ar pēdējo noslēgto gadu līdz gadam pēc projekta īstenošanas apliecina iespēju īstenot projektu un sasniegt projekta mērķi – 1 punkts.	1		C.2.
10.	Projekta iesniegumā atbalsta pretendents apliecina savu ekonomisko dzīvotspēju. Ekonomiskās dzīvotspējas rādītājs ir pozitīva naudas plūsma projekta iesniegšanas gadā, visiem īstenošanas gadiem, gadam pēc projekta īstenošanas – 1 punkts.	1		C.3.
11.	Projekta iesniegumam ir pievienoti un atbilstoši noformēti nepieciešamie pavaddokumenti. Pievienoti daļa no dokumentiem – 1 punkts. Pievienoti visi dokumenti – 2 punkti.	2		D
12.	Projekta īstenootājs ir no sociālās atstumtības riska grupas vai šādas personas tiek iesaistītas (t.sk. jaunieši un iedzīvotāji pirmspensijas vecumā), kā arī nodrošina darbinieku apmācību uzņēmumā, nodrošinot darbam nepieciešamo specifisko prasmju (ja attiecināms) apgūšanu) – 1 punkts. Projekta īstenootājs norāda vai ir no sociālās atstumtības riska grupas vai arī šādas personas tiek iesaistītas (t.sk. jaunieši un iedzīvotāji pirmspensijas vecumā), kā arī norāda vai nodrošina darbinieku apmācību uzņēmumā, nodrošinot darbam nepieciešamo specifisko prasmju (ja attiecināms) apgūšanu – 1 punkts.	1		B.6.1. B.15.
13.	Projekts tiek īstenots kā kopprojekts vai projektā skaidri aprakstīti ieguvumi un veidi uzņēmēju savstarpējai sadarbībai. Projekta īstenošanas shēma un sadarbība ar galvenajiem sadarbības partneriem. Norāda, kā tiks nodrošināta projekta īstenošanas vadība, finansiālais, tehniskais nodrošinājums un uzraudzība. Projekts tiek īstenots kā kopprojekts – 1 punkts. Projektā skaidri aprakstīti ieguvumi un veidi uzņēmēju savstarpējai sadarbībai - 0,5 punkti.	1		B.6.1., B.15, A.2.
14.	Teritorijai inovatīvs produkts un/vai pakalpojums. Punkti summējas. Projekts paredz izveidot pilnīgi inovatīvu piedāvājumu, kāds netiek piedāvāts nekur partnerības teritorijā – 1 punkts. Projekts paredz efektīvāku esošo procesu (resursu) izmantošanu - daudzveidīgu produktu ražošanu, piemēram, divi produkti - 1 punkts.	2		B.6.1., B.15.
15.	Projekta nozīmīgums vietējās attīstības stratēģijai, sagaidāmie rezultāti un ietekme. Atbalsta pretendents apraksta projekta sagaidāmos rezultātus, kā arī pretendenta un vietējās teritorijas ieguvumu projekta īstenošanas rezultātā - 1 punkts.	1		B.6.1., B.15.

16.	Projektā norādīta ilgtspēja – 1 punkts.	1		B.15.
17.	Tiek saglabāts, atjaunots un popularizēts kultūrvēsturiskais mantojums.*	1		B.6.1., B.15.
Kopējais punktu skaits		21		

Atbilstoši katram vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību attīstības stratēģijai, piešķir noteiktu punktu skaitu no 0 līdz 3, kur 0 =“neatbilst vai ļoti vāji”, maksimālais punktu skaits = “ļoti labi”. Minimālais punktu skaits, lai saņemtu pozitīvu atzinumu ir 10 punkti.

Specifiskais kritērijs:

Pie vienāda saņemto punktu skaita priekšroka tiks dota projektam, kas augstāk novērtēts pēc 2.kritērija. Ja arī šajā kritērijā vienāds punktu skaits, tad priekšroka tiks dota projektam, kas augstāk novērtēts pēc 14.kritērija, piešķirot augstāk novērtētajam projektam papildus 0,01 punktu.

* Ministru kabineta 2008.gada 23.decembra rīkojums Nr.880 „Konceptija par Latvijas nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšanu”:

„Kultūras mantojums – attīstības ilgtspējas pamats. Mantojums ir cilvēces vēsturiskā atmiņa, dažādu tautu un nāciju pieredzes un mērķu apliecinājums, kas tiek papildināts ar katra laikmeta jaunradītajām vērtībām un nodots tālāk nākamajām paaudzēm. Kultūras mantojums ir kodols identitātei: individuālai, dzimtas, grupas, kopienas, novada, nācijas, noteikta pasaules reģiona, piemēram, Eiropas. Tas cieši saistās ar patības apzināšanos, kas es esmu, no kurienes nāku, kāda ir mana dzīves jēga, vērtības un kvalitāte. Kultūras mantojums kā cilvēka radošās darbības rezultāts izpaužas daudzveidīgās formās - kā materiālās, tā nemateriālās. Tas aptver kultūrvēsturiskas vietas un ēkas, kultūrainavu, mākslas darbus un senlietas, valodas, paražas un tradīcijas, tradicionālās prasmes un pieredzi, simboliskas un garīgas vērtības. Kultūras mantojums aptver kultūras vērtību saglabāšanu, aizsardzību, izpēti, pārmantošanu, aktualizēšanu un to pieejamības veicināšanu.”

Nemateriālais kultūras mantojums – Konvencija par NKM atzīst paražas, spēles un mutvārdu izpausmes formas, zināšanas un prasmes, kā arī ar tiem saistītus instrumentus, priekšmetus, artefaktus un kultūrtelpas, ko kopienas, grupas un, dažos gadījumos, indivīdi atzīst par sava kultūras mantojuma daļu. Šo NKM, kas tiek nodots no paaudzes paaudzē, kopienas un grupas nemitīgi rada no jauna atkarībā no apkārtējās vides, mijiedarbībā ar dabu un savu vēsturi, un tas veido viņās identitātes un pēctecības izjūtu, tādējādi veicinot cieņu pret kultūras daudzveidību un cilvēka radošo darbību. NKM cita starpā izpaužas arī kā mutvārdu tradīcijas un izpausmes, ieskaitot valodu kā nemateriālā kultūras mantojuma nesēju, izpildītājmākslas, paražas, rituāli un svētki, zināšanas un prasmes, kas saistītas ar dabu un Visumu, tradicionālās amatniecības prasmes.

Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” (1992) 1.pants šādi skaidro kultūras pieminekļa kā mantojuma sastāvdaļas jēdzienu:

„Kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa — kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm.”

Rīcība	Mērķis: Veicināt sabiedrības iesaisti savas dzīves telpas kvalitātes uzlabošanā 2.1. Rīcība: „Novada vajadzībām piemērotu sabiedrisko aktivitāšu attīstība”
Apbalsta apmērs	250 000,00 EUR
Atbilstošā MK Noteikumu Nr.590 5.punktā minētā darbība	Atbalstu sniedz šādām darbībām: - sabiedrisko aktivitāšu (tostarp apmācību un interešu klubu, sociālās aprūpes vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laika pavadīšanas veidu) dažādošanai.
Rīcības apraksts	Rīcības ietvaros tiks atbalstīta būvniecība un restaurācija, aprīkojuma iegāde sabiedrisko aktivitāšu, mūžizglītības un sociālo pakalpojumu attīstībai novada līmenī. Papildus punkti tiks doti projektiem, kuri tiks īstenoti iepriekšējā plānošanas periodā izveidotās telpās vai izmantojot iepriekšējā plānošanas perioda izveidoto/uzlaboto infrastruktūru. Papildus punktus iespējams saņemt, ja tiks nodrošināta kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un popularizēšana. Atbalsts tiks sniegts atbilstoši noteikumiem “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku attīstībai apakšpasākumā “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju””.

Projekta vērtēšanas kritēriji 2.1. rīcībai „Novada vajadzībām piemērotu sabiedrisko aktivitāšu attīstība”:

Nr. p.k.	Kritērijs	Maksimālais punktu skaits	Iegūtais punktu skaits	Atbilstošās projekta iesnieguma sadaļas
1.	Projekts ir izstrādāts atbilstoši vietējās attīstības stratēģijas mērķiem, projektā paredzētās darbības atbilst iesniegumā norādītajai rīcībai un aktivitātei. Izslēdzošais kritērijs: Projekti, kas neatbilst vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā iekļautajai attiecīgajai rīcībai, tālāk netiek vērtēti.	Atbilst/ neatbilst		B.5., B.6.1. B.13.
2.	Projekta apraksts un tā nepieciešamības pamatojums. Projekts ir izstrādāts atbilstoši vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānam, tajā pamatota nepieciešamība veikt pārmaiņas (nepieciešamība tiek pamatota ar statistikas datiem, tiek analizēta konkrētā problēma un projektā paredzētās aktivitātes ir kā problēmas risinājums, turklāt ir aprakstīts kā projekta ideja ir saskaņota ar vietējiem iedzīvotājiem). Punkti summējas. Problēmas apraksts un nepieciešamības pamatojums – 1 punkts. Aktivitāšu apraksts - 1 punkts. Investīciju apraksts - 1 punkts. Saskaņošana ar vietējiem iedzīvotājiem (pievieno pamatojošu dokumentu, piemēram, aptauja, iedzīvotāju vēstule, pētījums, ciema attīstības plāns u.c.) – 1 punkts.	4		B.6.1.
3.	Projekta finansēšanas apraksts.	1		B.6.3.

	Finanšu līdzekļu avoti, projekta vadībai nepieciešamie resursi – 1 punkts.			
4.	Projekta īstenošanas radītie jauninājumi. Pretendents, īstenojot projektu, ievieš vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijas līmeņa jauninājums. Projekts paredz veidot jaunu pakalpojumu vai sabiedrisko aktivitāšu īstenošanas vietu vai veidu/aktivitāti, kas līdz tā ieviešanai nav bijis pieejams projekta īstenošanas vietā vietējiem iedzīvotājiem. Pretendents sniedz detalizētu skaidrojumu, kāds jauninājums īstenojot projektu tiks radīts (ieviests) – 1 punkts.	1		B.3., B.3.1., B.6.1., B.13.
5.	Pēc projekta īstenošanas sasniedzamie rādītāji un nozīmīgums vietējās attīstības stratēģijai, sagaidāmie rezultāti un ietekme. Atbalsta pretendents apraksta projekta sagaidāmos rezultātus, kā arī pretendenta un vietējās teritorijas ieguvumu projekta īstenošanas rezultātā, ietekmi uz vietējās stratēģijas mērķu sasniegšanu - 1 punkts.	1		B.4. B.6.1., B.13.
6.	Projekta īstenošanas vieta. Bauska - 0 punkti, lauku teritorija - 0,5 punkti.	0,5		B.7.
7.	Projekta kopējās un attiecināmās izmaksas. Punkti summējas. Projekta budžeta pārskatāmība un detalizācijas pakāpe (atbalsta pretendents iesniedz papildus dokumentu - detalizētu tāmi, C.1.sadaļa, 23.punkts, kurā atšifrēta katra izdevumu pozīcija) – 1 punkts. Izmaksu nepieciešamība un atbilstība plānotajām aktivitātēm, to samērojamība ar plānotajiem rezultātiem – 1 punkts.	2		B.8.
8.	Projekta informācijas un publicitātes pasākumi. Projektā norādītas plānotās aktivitātes projekta publicitātei un informācijas izplatīšanai (nodrošina publicitāti plašsaziņas līdzekļos vai tīmekļvietnē, kas veicina projekta atpazīstamību un informē par pieejamo pakalpojumu vai aktivitāti visā projektu uzraudzības periodā) – 0,5 punkti.	0,5		B.12.
9.	Projekta iesniegumam ir pievienoti un atbilstoši noformēti nepieciešamie pavaddokumenti. Pievienoti daļa no dokumentiem – 1 punkts. Pievienoti visi dokumenti – 2 punkti.	2		C
10.	Projekts paredz noteikta veida apmācības un projekta rezultātā uzlabojas sociālās atstumtības riska grupas (t.sk. jauniešu un iedzīvotāju pirmspensijas vecumā) iespējas iekļauties darba tirgū – 1 punkts.	1		B.6.1. B.13.
11.	Resursu ilgtspējīga izmantošana. Projekts tiek īstenots saistībā ar iepriekšējā plānošanas periodā izveidotām telpām vai izmantojot uzlaboto/ esošo infrastruktūru, aprīkojumu – 1 punkts.	1		B.6.1., B.13, A.2.
12.	Projekts paredz efektīvāku esošo procesu (resursu) izmantošanu – tā potenciāla attīstību, veicina sadarbību starp iestādēm, uzņēmumiem, NVO, pašvaldībām - 2 punkti.	2		B.6.1., B.13.
13.	Projekta rezultātu pieejamība iedzīvotājiem. Obligāta būvnormatīvu piemērošana attiecībā uz vides pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem, ja projektā attiecināms. Norādītas iedzīvotāju mērķgrupas, kurām būs pieejami projekta rezultāti – 1.punkts.	1		B.6.1. B.13.
15.	Projekta dzīvotspējas novērtējums. Apraksts kā izveidotās/ labiekārtotās/ aprīkotās sabiedrisko aktivitāšu vietas tiks atbilstoši uzturētas un izmantotas paredzētajam mērķim. Projektā norādīta ilgtspēja – 1 punkts.	1		B.6.1., B.13.
16.	Tiek saglabāts un popularizēts kultūrvēsturiskais mantojums – 1 punkts.*	1		B.6.1., B.13.
	Kopējais punktu skaits	19		

Atbilstoši katram vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību attīstības stratēģijai, piešķir noteiktu punktu skaitu no 0 līdz 4, kur 0 =“neatbilst vai ļoti vāji”, maksimālais punktu skaits = “ļoti labi”. Minimālais punktu skaits, lai saņemtu pozitīvu atzinumu ir 10 punkti. **Specifiskais kritērijs:**

Pie vienāda saņemto punktu skaita priekšroka tiks dota projektam, kas augstāk novērtēts pēc 2.kritērija. Ja arī šajā kritērijā vienāds punktu skaits, tad priekšroka tiks dota projektam, kas augstāk novērtēts pēc 12.kritērija, piešķirot augstāk novērtētajam projektam papildus 0,01 punktu.

* Ministru kabineta 2008.gada 23.decembra rīkojums Nr.880 „Konceptija par Latvijas nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšanu”:

„Kultūras mantojums – attīstības ilgtspējas pamats. Mantojums ir cilvēces vēsturiskā atmiņa, dažādu tautu un nāciju pieredzes un mērķu apliecinājums, kas tiek papildināts ar katra laikmeta jaunradītajām vērtībām un nodots tālāk nākamajām paaudzēm. Kultūras mantojums ir kodols identitātei: individuālai, dzimtas, grupas, kopienas, novada, nācijas, noteikta pasaules reģiona, piemēram, Eiropas. Tas cieši saistās ar patības apzināšanos, kas es esmu, no kurienes nāku, kāda ir mana dzīves jēga, vērtības un kvalitāte. Kultūras mantojums kā cilvēka radošās darbības rezultāts izpaužas daudzveidīgās formās - kā materiālās, tā nemateriālās. Tas aptver kultūrvēsturiskas vietas un ēkas, kultūrainavu, mākslas darbus un senlietas, valodas, paražas un tradīcijas, tradicionālās prasmes un pieredzi, simboliskas un garīgas vērtības. Kultūras mantojums aptver kultūras vērtību saglabāšanu, aizsardzību, izpēti, pārmantošanu, aktualizēšanu un to pieejamības veicināšanu.”

Nemateriālais kultūras mantojums – Konvencija par NKM atzīst paražas, spēles un mutvārdu izpausmes formas, zināšanas un prasmes, kā arī ar tiem saistītus instrumentus, priekšmetus, artefaktus un kultūrtelpas, ko kopienas, grupas un, dažos gadījumos, indivīdi atzīst par sava kultūras mantojuma daļu. Šo NKM, kas tiek nodots no paaudzes paaudzē, kopienas un grupas nemitīgi rada no jauna atkarībā no apkārtējās vides, mijiedarbībā ar dabu un savu vēsturi, un tas veido viņās identitātes un pēctecības izjūtu, tādējādi veicinot cieņu pret kultūras daudzveidību un cilvēka radošo darbību. NKM cita starpā izpaužas arī kā mutvārdu tradīcijas un izpausmes, ieskaitot valodu kā nemateriālā kultūras mantojuma nesēju, izpildītājmākslas, paražas, rituāli un svētki, zināšanas un prasmes, kas saistītas ar dabu un Visumu, tradicionālās amatniecības prasmes.

Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” (1992) 1.pants šādi skaidro kultūras pieminekļa kā mantojuma sastāvdaļas jēdzienu:

„Kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa — kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm.”

Rīcība	Mērķis: Veicināt sabiedrības iesaisti savas dzīves telpas kvalitātes uzlabošanā 2.2. Rīcība: „Apdzīvoto vietu publiskās infrastruktūras uzlabošana”
Apbalsta apmērs	250 000,00 EUR
Atbilstošā MK Noteikumu Nr.590 5.punktā minētā darbība	Atbalstu sniedz šādām darbībām: - vietējās teritorijas, tostarp dabas un kultūras objektu, sakārtošanai, lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību.
Rīcības apraksts	<p>Rīcības ietvaros paredzēts atbalstīt Partnerības teritorijas apdzīvoto vietu publisko infrastruktūru, kuras nepieciešamība ir apstiprināta ar apdzīvotās vietas iedzīvotāju vajadzību apzināšanu un atbilst vietējās pašvaldības plānošanas dokumentiem. Projekta iesniedzējs projekta pieteikumā B.6.1. sadaļā apraksta, kā ir veikta projekta idejas saskaņošana ar vietējiem iedzīvotājiem, pievieno pamatojošu dokumentu (piemēram, aptauja, iedzīvotāju vēstule, ciema attīstības plāns, pētījums u.c.) un norāda atbilstību konkrētajiem vietējās pašvaldības plānošanas dokumentiem.</p> <p>Priekšroka šīs rīcības ietvaros tiks dota projektiem, kas papildina uzņēmējdarbības vajadzības, piemēram, tūrisma un pakalpojumu nozarē, kā arī vērstas uz materiālā vai nemateriālā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, atjaunošanu un popularizēšanu. Atbilstošas publiskās infrastruktūras nodrošinājums ir ļoti svarīgs priekšnosacījums nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai un popularizēšanai.</p> <p>Atbalsts tiks sniegts atbilstoši noteikumiem “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku attīstībai apakšpasākumā “Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju””.</p>

Projekta vērtēšanas kritēriji 2.2. rīcībai „Apdzīvoto vietu publiskās infrastruktūras uzlabošana”:

Nr. p.k.	Kritērijs	Maksimālais punktu skaits	Iegūtais punktu skaits	Atbilstošās projekta iesnieguma sadaļas
1.	Projekts ir izstrādāts atbilstoši vietējās attīstības stratēģijas mērķiem, projektā paredzētās darbības atbilst iesniegumā norādītajai rīcībai un aktivitātei. Izslēdzošais kritērijs: Projekti, kas neatbilst vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā iekļautajai attiecīgajai rīcībai, tālāk netiek vērtēti.	Atbilst/ neatbilst		B.5., B.6.1. B.13.
2.	Projekta apraksts un tā nepieciešamības pamatojums. Projekts ir izstrādāts atbilstoši vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānam, tajā pamatota nepieciešamība veikt pārmaiņas (nepieciešamība tiek pamatota ar statistikas datiem, tiek analizēta konkrētā problēma un projektā paredzētās aktivitātes ir kā problēmas risinājums, turklāt ir aprakstīts kā projekta ideja ir saskaņota ar	4		B.6.1.

	<p>vietējiem iedzīvotājiem). Punkti summējas. Problēmas apraksts un nepieciešamības pamatojums – 1 punkts. Aktivitāšu apraksts - 1 punkts. Investīciju apraksts -1punkts. Saskaņošana ar vietējiem iedzīvotājiem (pievieno pamatojošu dokumentu, piemēram, aptauja, iedzīvotāju vēstule, pētījums, ciema attīstības plāns u.c.), atbilstība vietējās pašvaldības konkrētajiem plānošanas dokumentiem – 1 punkts.</p>			
3.	<p>Projekta finansēšanas apraksts. Finanšu līdzekļu avoti, projekta vadībai nepieciešamie resursi – 1 punkts.</p>	1		B.6.3.
4.	<p>Projekta īstenošanas radītie jauninājumi. Pretendents, īstenojot projektu, ievieš vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijas līmeņa jauninājums. Projekts paredz veidot/uzlabot publisko infrastruktūru pakalpojumu vai sabiedrisko aktivitāšu īstenošanai, kas līdz tā ieviešanai nav bijis pieejams projekta īstenošanas vietā vietējiem iedzīvotājiem. Pretendents sniedz detalizētu skaidrojumu, kāds jauninājums īstenojot projektu tiks radīts (ieviests) – 1 punkts.</p>	1		B.3. B.3.1., B.6.1., B.13.
5.	<p>Pēc projekta īstenošanas sasniedzamie rādītāji un nozīmīgums vietējās attīstības stratēģijai, sagaidāmie rezultāti un ietekme. Atbalsta pretendents apraksta projekta sagaidāmos rezultātus, kā arī pretendenta un vietējās teritorijas ieguvumu projekta īstenošanas rezultātā, ietekmi uz vietējās stratēģijas mērķu sasniegšanu - 1 punkts.</p>	1		B.4. B.6.1., B.13.
6.	<p>Projekta īstenošanas vieta. Bauska - 0 punkti, lauku teritorija - 0,5 punkti.</p>	0,5		B.7.
7.	<p>Projekta kopējās un attiecināmās izmaksas. Punkti summējas. Projekta budžeta pārskatāmība un detalizācijas pakāpe (atbalsta pretendents iesniedz papildus dokumentu - detalizētu tāmi, C.1.sadaļa, 23.punkts, kurā atšifrēta katra izdevumu pozīcija) – 1 punkts. Izmaksu nepieciešamība un atbilstība plānotajām aktivitātēm, to samērojamība ar plānotajiem rezultātiem – 1 punkts.</p>	2		B.8.
8.	<p>Projekta informācijas un publicitātes pasākumi. Projektā norādītas plānotās aktivitātes projekta publicitātei un informācijas izplatīšanai (nodrošina publicitāti plašsaziņas līdzekļos vai tīmekļvietnē, kas veicina projekta atpazīstamību un informē par pieejamo pakalpojumu vai aktivitāti visā projektu uzraudzības periodā) – 0,5 punkti.</p>	0,5		B.12.
9.	<p>Projekta iesniegumam ir pievienoti un atbilstoši noformēti nepieciešamie pavaddokumenti. Pievienoti daļa no dokumentiem – 1 punkts. Pievienoti visi dokumenti – 2 punkti.</p>	2		C
10.	<p>Projekts sekmē/ papildina/ risina uzņēmējdarbības vajadzības, piemēram, pakalpojumu, tūrisma u.c. nozarē – 1 punkts.</p>	1		B.6.1. B.13.
11.	<p>Resursu ilgtspējīga izmantošana. Projekts tiek īstenots saistībā ar iepriekšējā plānošanas periodā izveidotām telpām vai izmantojot uzlaboto/ esošo infrastruktūru, aprīkojumu – 1 punkts.</p>	1		B.6.1., B.13, A.2.
12.	<p>Projekts paredz efektīvāku esošo procesu (resursu) izmantošanu – tā potenciāla attīstību, veicina sadarbību starp iestādēm, uzņēmumiem, NVO, pašvaldībām - 2 punkti.</p>	2		B.6.1., B.13.
13.	<p>Projekta rezultātu pieejamība iedzīvotājiem. Obligāta būvnormatīvu piemērošana attiecībā uz vides pieejamību personām ar funkcionāliem traucējumiem, ja projektā attiecināms. Norādītas iedzīvotāju mērķgrupas, kurām būs pieejami projekta rezultāti – 1.punkts.</p>	1		B.6.1. B.13.
14.	<p>Projekta dzīvotspējas novērtējums. Apraksts kā izveidotās/ labiekārtotās/ aprīkotās publiskās infrastruktūras vietas tiks atbilstoši uzturētas un izmantotas paredzētajam mērķim. Projektā norādīta ilgtspēja – 1 punkts.</p>	1		B.6.1., B.13.
15.	<p>Tiek saglabāts, atjaunots un popularizēts kultūrvēsturiskais mantojums – 1 punkts.*</p>	1		B.6.1., B.13.
	Kopējais punktu skaits	19		

Atbilstoši katram vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību attīstības stratēģijai, piešķir noteiktu punktu skaitu no 0 līdz 4, kur 0 =“neatbilst vai ļoti vāji”, maksimālais punktu skaits = “ļoti labi”. Minimālais punktu skaits, lai saņemtu pozitīvu atzinumu ir 10 punkti.

Specifiskais kritērijs:

Pie vienāda saņemto punktu skaita priekšroka tiks dota projektam, kas augstāk novērtēts pēc 2.kritērija. Ja arī šajā kritērijā vienāds punktu skaits, tad priekšroka tiks dota projektam, kas augstāk novērtēts pēc 12.kritērija, piešķirot augstāk novērtētajam projektam papildus 0,01 punktu.

* Ministru kabineta 2008.gada 23.decembra rīkojums Nr.880 „Konceptija par Latvijas nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšanu”:

„Kultūras mantojums – attīstības ilgtspējas pamats. Mantojums ir cilvēces vēsturiskā atmiņa, dažādu tautu un nāciju pieredzes un mērķu apliecinājums, kas tiek papildināts ar katra laikmeta jaunradītajām vērtībām un nodots tālāk nākamajām paaudzēm. Kultūras mantojums ir kodols identitātei: individuālai, dzimtas, grupas, kopienas, novada, nācijas, noteikta pasaules reģiona, piemēram, Eiropas. Tas cieši saistās ar patības apzināšanos, kas es esmu, no kurienes nāku, kāda ir mana dzīves jēga, vērtības un kvalitāte. Kultūras mantojums kā cilvēka radošās darbības rezultāts izpaužas daudzveidīgās formās - kā materiālās, tā nemateriālās. Tas aptver kultūrvēsturiskas vietas un ēkas, kultūrainavu, mākslas darbus un senlietas, valodas, paražas un tradīcijas, tradicionālās prasmes un pieredzi, simboliskas un garīgas vērtības. Kultūras mantojums aptver kultūras vērtību saglabāšanu, aizsardzību, izpēti, pārmantošanu, aktualizēšanu un to pieejamības veicināšanu.”

Nemateriālais kultūras mantojums – Konvencija par NKM atzīst paražas, spēles un mutvārdu izpausmes formas, zināšanas un prasmes, kā arī ar tiem saistītus instrumentus, priekšmetus, artefaktus un kultūrtelpas, ko kopienas, grupas un, dažos gadījumos, indivīdi atzīst par sava kultūras mantojuma daļu. Šo NKM, kas tiek nodots no paaudzes paaudzē, kopienas un grupas nemiīgi rada no jauna atkarībā no apkārtējās vides, mijiedarbībā ar dabu un savu vēsturi, un tas veido viņās identitātes un pēctecības izjūtu, tādējādi veicinot cieņu pret kultūras daudzveidību un cilvēka radošo darbību. NKM cita starpā izpaužas arī kā mutvārdu tradīcijas un izpausmes, ieskaitot valodu kā nemateriālā kultūras mantojuma nesēju, izpildītājmākslas, paražas, rituāli un svētki, zināšanas un prasmes, kas saistītas ar dabu un Visumu, tradicionālās amatniecības prasmes.

Likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” (1992) 1.pants šādi skaidro kultūras pieminekļa kā mantojuma sastāvdaļas jēdzienu:

„Kultūras pieminekļi ir kultūrvēsturiskā mantojuma daļa — kultūrvēsturiskas ainavas un atsevišķas teritorijas (senkapi, kapsētas, parki, vēsturisko notikumu norises un ievērojamu personu darbības vietas), kā arī atsevišķi kapi, ēku grupas un atsevišķas ēkas, mākslas darbi, iekārtas un priekšmeti, kuriem ir vēsturiska, zinātniska, mākslinieciska vai citāda kultūras vērtība un kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm atbilst Latvijas valsts un tautas, kā arī starptautiskajām interesēm.”